

**Bestemmingsplan Leidingtracé Ranum -
Saaksum**

V A S T G E S T E L D

BügelHajema
Plek voor ideeën

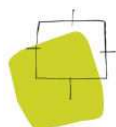
Bestemmingsplan Leidingtracé Ranum - Saaksum

V A S T G E S T E L D

Inhoud

Toelichting en bijlagen
Regels
Verbeelding

19 april 2011
Projectnummer 142.00.01.28.00

Ideeën voor een plek

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Algemeen	7
1.2	Leeswijzer	8
2	Beschrijving onderzoekslocatie	9
2.1	Begrenzing onderzoeks- en plangebied	9
2.2	Landschappelijke situatie	9
2.3	Bewoningsgeschiedenis en historische situatie	11
2.4	Huidig en toekomstig gebruik	12
3	Beleidskader en regelgeving	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Rijk	13
3.2.1	Beleid	13
3.2.2	Wet- en regelgeving	14
3.3	Provincie Groningen	20
3.4	Gemeente	21
4	Planologische randvoorwaarden	23
4.1	Bodem	23
4.2	Natuur	24
4.2.1	Resultaten bureaustudie	24
4.2.2	Beschrijving plangebied en verwachte soorten	24
4.2.3	Toetsing ingreep	25
4.2.4	Effecten op beschermde soorten (tabel 2 en 3)	26
4.2.5	Conclusies effecten	27
4.2.6	Conclusies onderzoek	29
4.3	Archeologie	30
4.3.1	Wet- en regelgeving	30
4.3.2	Onderzoek	30
4.4	Water	32
4.5	Externe veiligheid	32
4.6	Geluid en trillingen en luchtkwaliteit	34
4.7	Ruimtelijke omgeving	35
5	Juridische vormgeving	37
5.1	Inleiding	37
5.2	Economische uitvoerbaarheid	38
5.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	38
5.4	Procedurele uitvoerbaarheid	39

6	Inspiraak en overleg	41
6.1	Overleg	41
6.2	Inspiraak	44

Bijlagen

Inleiding

1.1

Algemeen

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) is voornemens om tussen de locaties Ranum (gemeente Winsum) en Saaksum (gemeente Zuidhorn) een leidingtracé te realiseren.

Het betreft de aanleg van een 6" gasleiding (met een druk van 120 Bar) tussen beide locaties om zo inhoud te geven aan het rijksbeleid, dat erop is gericht met voorrang kleine gasvoorkomens in de Nederlandse bodem op te sporen en in productie te brengen om hiermee een ongestoorde gasvoorziening zolang mogelijk te waarborgen. De doelstelling van dit beleid is om de productie van de gasvoorkomens uit het grote Groningerveld zoveel mogelijk uit te stellen wegens de unieke eigenschappen van dit veld (balans functie). De productie uit kleine velden, waaronder het veld in de omgeving van Ranum, valt onder dit beleid.

Naar het oordeel van het Rijk is het van groot belang dat de industrie blijft investeren in de gaswinning in Nederland om de voorziening van energie in de toekomst zeker te stellen. Op weg naar een meer duurzame energiehuishouding zal aardgas op korte en middellange termijn een steeds belangrijkere positie innemen als energiedrager. Daarnaast levert de olie- en gassector een aanzienlijke bijdrage aan onze nationale economie en welvaart.

Deze leiding zal kunnen worden gebruikt voor het transport van natgas van de winlocatie Ranum naar de gasbehandelingslocatie Saaksum en heeft een lengte van in totaal bijna 6 km, waarvan 2,7 km binnen de gemeente De Marne.

Het tracé van de gasleiding binnen de gemeente De Marne is weergegeven op de verbeelding.

TRACÉ LEIDING

Bij de Wildeveldseweg ten zuidoosten van Mensingeweer komt het leidingtracé de gemeente De Marne binnen. Vervolgens loopt het tracé tussen Groot Maarslag en Schouwerzijl door richting Schouwen, kruist de Kromme Raken en buigt voorbij Schouwen in zuidelijke richting af naar de locatie bij Saaksum ten zuiden van het Reitdiep.

In het recente vastgestelde bestemmingsplan De Marne Buitengebied (projectnummer 142.00.01.23.00) is geen rekening gehouden met de aanleg van deze gasleiding in het zuidoostelijk deel van de gemeente De Marne. Voor het deel van het leidingtracé binnen deze gemeente zal dan ook een afzonderlijke procedure moeten worden gevolgd om in planologische zin medewerking te kunnen verlenen.

PLANOLOGISCHE REGELING

1.2

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze toelichting wordt nader ingegaan op de huidige situatie in het plangebied. Hoofdstuk 3 beschrijft het kader waarbinnen de ontwikkeling mogelijk gemaakt wordt. Naast het bestaande beleid wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de wet- en regelgeving en de milieuaspecten. In hoofdstuk 4 komen de concrete randvoorwaarden aan de orde waaraan de aanleg van de gasleiding dient te voldoen. Hoofdstuk 5 behandelt de juridische vormgeving. Ten slotte zijn in hoofdstuk 6 de resultaten van overleg en inspraak opgenomen.

B e s c h r i j v i n g o n d e r z o e k s l o c a t i e

2.1

Begrenzing onderzoeks- en plangebied

Het is van belang een onderscheid te maken tussen het onderzoeksgebied enerzijds en het plangebied anderzijds. Met het plangebied wordt het gebied bedoeld waarop de in de inleiding genoemde plannen en/of werkzaamheden betrekking hebben. Binnen dit gebied kunnen bijvoorbeeld eventueel aanwezige archeologische waarden worden verstoord.

Het onderzoeksgebied omvat het gebied waarover informatie is verzameld om een goed beeld te krijgen van het plangebied. Het onderzoeksgebied is veelal groter dan het plangebied en verschilt al naar gelang het te onderzoeken aspect.

2.2

Landschappelijke situatie

Het plangebied ligt ten westen van Winsum, op de rand van het voormalige stroomdal van de Hunze en het huidige Reitdiep. Rondom het stroomdal bevindt aan de zuid- en oostzijde een kwelderwallen-/knipkleilandschap. Dit landschap is ontstaan en gevormd in het Holocene. De bodem bestaat grotendeels uit klei.

De diepere ondergrond bestaat uit dekzand, dat is afgezet onder invloed van de wind gedurende de laatste IJstijd het Weichselien (120.000-10.000 jaar geleden). Ter hoogte van Winsum bevindt zich, als uitloper van het Drents Plateau, in de ondergrond een keileemrug; het Hoog van Winsum. De huidige kenmerken van het landschap zijn echter ontstaan in het Holocene (vanaf 10.000 jaar voor heden). Deze geologische periode volgde op het Weichselien en wordt gekenmerkt door een stijging van de temperatuur. Als gevolg hiervan smolten de ijskappen, waardoor de zeespiegel steeg. Op het land veranderde het open toendra-achtige landschap in een dichtbegroeid loofbos. Door de stijgende zeespiegel steeg op het land de grondwaterspiegel, waardoor de afwatering verslechterde. De plantenresten konden hierdoor niet volledig worden afgebroken, waardoor op grote schaal veen werd gevormd (Berendsen, 2004). De zee kreeg in de loop van het Holocene, door voortdurende zeespiegelstijging, steeds meer invloed op het noorden van Groningen. Er waren perioden van grote en minder grote activiteit. Tijdens zeer actieve perioden

werden grote delen van het veen geërodeerd. Door deze wisselende activiteit van de zee was bewoning lange tijd niet mogelijk. Het keileemeiland bij Winsum was rond 3700 BP (circa 1500 voor Christus) overspoeld geraakt.

De basis voor het huidige Noord-Nederlandse kustlandschap werd pas in de achtste eeuw voor Christus gelegd. Tussen 800 en 600 voor Christus werd op de restanten van het veengebied een kleipakket afgezet, waardoor een kweldersituatie ontstond. In de zesde eeuw voor Christus nam de zeespiegelstijging enigszins af, waardoor de kwelders droogvielen en er kustuitbouw plaatsvond. Achter de drooggevalen kwelders werden door de zee nieuwe kwelders gevormd, die op hun beurt uiteindelijk droogvielen. Rond 350 voor Christus nam de activiteit van de zee weer toe en werd langs de kust zandig materiaal afgezet en dieper landinwaarts klei. De prielen die de kwelder doorsneden, werden ook in deze periode gevormd.

Tegenwoordig zijn ze zichtbaar als ruggen in het landschap, omdat de omringende klei in de loop der tijd is ingeklonken en lager is komen te liggen. In het zuidoostelijke gedeelte van het plangebied komen veel geulen en prielen voor (De Mulder et al, 2003).

Op de geomorfologische kaart is dit weerspiegeld door lage ruggen in het westelijke en het uiterste oostelijke deel. Het middendeel van het tracé valt in een kweldervlakte.

In de periode 300-600 na Christus werd in de lage gedeelten van het landschap, met name landinwaarts achter de kwelderwallen zware klei (knipklei) afgezet. In de negende en tiende eeuw na Christus vond onder invloed van de zee veel erosie plaats. De Lauwerszee bereikt in deze eeuw perioden zijn grootste omvang.

Nabij Schouwerzijl kwam een verbinding tot stand tussen het Reitdiep en de Hunze. Dit had tot gevolg dat de toenmalige Hunzeloop tussen Schouwerzijl en de zee nabij Pieterburen geheel verzandde (Stiboka 1973). De huidige Kromme Raken betreft het restant van de oude bovenloop van de Hunze.

Spoedig hierna werd een begin gemaakt met de bedijkingen en het terugwinnen van het land, waardoor er een einde kwam aan de invloed van de zee en het landschap werd gevormd door de mens. Het Reitdiep bleef echter in open verbinding met de zee waardoor de invloed van de getijden zich tot in de stad Groningen deden merken. De invloed van de zee en het afzetten van materiaal eindigde pas in 1877 toen het Reitdiep bij Zoutkamp werd afgesloten van de zee.

BODEM

In het oostelijke gedeelte van het plangebied komen overwegend kalkarme poldervaaggronden bestaande uit lichte zavel tot klei (Stiboka 1973, codes: Mn15C, gMn85C, gMn25C). Ter hoogte van Groot Maarslag komen verder kruinige percelen voor. Dit zijn bolle akkers, die zijn ontstaan doordat de grond van de kanten naar het midden is gewerkt teneinde de ontwatering te verbeteren. Ten zuiden van Groot Maarslag ligt tevens het eerste perceel met een kalkrijke poldervaaggrond (code Mn25A). Na nog enkele percelen met (knippige) kalkarme gronden (codes: gMn85C, Mn85C) gaat het tracé door de jonge zeeboezem

van het stroomdal waarbinnen alleen kalkrijke gronden liggen. Het betreft zavelige poldervaaggronden (codes: Mn25A (= zware zavel), Mn15A (= licht zavel). Plaatselijk komt hier echter ook zware klei voor (code: Mn45A).

Voor vrijwel het gehele plangebied staan grondwatertrappen V en VI aangegeven, hetgeen betekent dat de laagste grondwaterstand zich dieper dan 1,2 m-mv bevindt. De hoogste grondwaterstand varieert tussen dieper dan 0,4 m-mv (V) of tussen de 0,4 en 0,8 m-mv (VI).

Voor het gebied met kalkrijke bodem direct ten zuiden van Groot Maarslag staat grondwatertrap III aangegeven, hetgeen betekent dat de laagste grondwaterstand zich tussen 0,8 en 1,2 m-mv bevindt. De hoogste grondwaterstand bevindt zich ondieper dan 0,4 m-mv.

2.3

Bewoningsgeschiedenis en historische situatie

Het pleistocene landschap van het Drents Plateau zet zich ten noorden van de stad Groningen voort. Tegenwoordig is dit oude landschap bedekt met holoceene afzettingen. Ondanks de relatief lage ligging werd dit gebied al vroeg gebruikt door de mens. De oudste bewoning dateert waarschijnlijk uit het Mesolithicum (8800-5300 voor Christus). De woonplaatsen uit deze periode bevonden zich op de dekzandruggen in en rond het onderzoeksgebied waarbij het stroomgebied in gebruik was als jacht- en verzamelgebied.

In het onderzoeksgebied zijn op de pleistocene rug in de ondergrond bij Winsum (het Hoog van Winsum) verschillende resten uit het Neolithicum (5300-2000 voor Christus) bekend (Feiken, 2001). Deze bevonden zich plaatselijk op een diepte van 2,5 tot 3,0 m-mv.

In de Bronstijd (2000-800 voor Christus) raakte het onderzoeksgebied begroeid met veen, waardoor bewoning onmogelijk werd. Vanaf de Midden IJzertijd (500-250 voor Christus) werden de eerste nederzettingen op de hoogste kwelderwallen gesticht (bijvoorbeeld Ranum, Winsum en Ezinge). Door de voortdurende zeespiegelstijging werden deze nederzettingen voortdurend opgehoogd, waardoor de terpdorpen ontstonden. Ook werden gedurende de IJzertijd en de Romeinse tijd (12 voor Christus-450 na Christus) veel nederzettingen verlaten, waardoor ze overslibd raakten. Individuele huisterpen groeiden in deze periode vaak aaneen tot dorpsterpen (Miedema 1983). Door een verminderde zeespiegelstijging vond in noordelijke en westelijke richting (Hunzeboezem) kustuitbouw plaats, waardoor de nieuw gevormde kwelderwallen ook bewoond raakten (bijvoorbeeld Groot Maarslag, Schouwerzijl). De meest zuidelijke wal, al aan het begin van de jaartelling bewoond, liep van Warfhuizen naar Vierhuizen via Zuurdijk en Den Ewer. Na de Romeinse tijd bleef de bewoning zich op de hoge gedeelten van het landschap concentreren. Omstreeks 700 ontstond de kwelderwal waarop de dorpen Ulrum, Leens en Wehe-Den Hoorn liggen.

Vanaf de vroege middeleeuwen werd een begin gemaakt met de structurele ontginningen vanuit de terpen. De meest noordelijke kwelderwal wordt gemarkeerd door de dorpen Wierhuizen, Pieterburen - Westernieland (Schoor 2003, Versfelt 2005).

De volle en late middeleeuwen (900-1500 na Christus) en de Nieuwe tijd (vanaf 1500 na Christus) staan in het teken van verdere ontginningen, bedijkingen, inpolderingen en de terugwinning van land. Vanaf het midden van de dertiende eeuw begon men met het terugwinnen van de gronden in het voormalige Lauwerzeegebied.

De oudste kaart van het plangebied is afkomstig uit de Atlas van Huguënin (1819-1829). Op deze kaart zijn de terpdorpen Winsum-Obergum, Groot Maarslag en Schouwerzijl te zien. De grond is in deze periode in gebruik als landbouwgrond. Het onderzoeksgebied bestaat uit afwisselend bouwland en grasland met een onregelmatige, kleinschalige blokverkaveling. De watergangen 'Het Mensingeweerster Loopdiep', 'Het Winsumer Diep', 'De Kromme Raken' en het 'Reitdiep' bevinden zich reeds op hun tegenwoordige positie.

Aan de Zijlvestweg bevinden zich meerdere boerderijen. De situatie komt overeen met die de kaart uit de Grote Historische Provincieatlas (1851-1855). Er wordt geen oude bebouwing doorsneden door het leidingtracé.

Op de kaart uit de Historische Atlas Groningen (kaartblad verkend 1905) en de Grote Atlas van Nederland 1930-1950 (De Pater) zijn geen noemenswaardige wijzigingen zichtbaar binnen het plangebied. Vanaf deze periode worden als gevolg van ruilverkaveling diverse sloten gedempt, waardoor grotere akkers zijn ontstaan. Deze ontwikkeling is ook goed te zien op de huidige topografische kaart.

2.4

Huidig en toekomstig gebruik

Huidig gebruik plangebied

De huidige situatie is afgeleid uit recent kaartmateriaal en luchtfoto's (opnamedata 1989 en 2003). Het gehele plangebied heeft momenteel een agrarische bestemming: de percelen zijn afwisselend in gebruik als bouwland en grasland.

Consequenties toekomstig gebruik

In het plangebied zal een 6" gasleiding worden aangelegd. Hierbij wordt een sleuf gegraven met een breedte van maximaal 1,5 m en een grondbedekking van circa 1,5 m-mv. Bovendien wordt de bovengrond over een breedte van circa 25 m verwijderd.

Beleidskader en regelgeving

3

3.1

Inleiding

In dit hoofdstuk komen het bestaande beleid en de regelgeving van het Rijk, provincie en gemeente aan de orde, voor zover relevant voor de onderhavige bestemmingsregeling. De belangrijkste thema's in dit verband zijn de bodem (eventuele aantasting van archeologische waarden), het risico van calamiteiten, de bescherming van het landschap, de natuur en het water, plus uiteraard de regelgeving rond de aanleg van hogedruk aardgastransportleidingen.

3.2

Rijk

3.2.1

Beleid

Nota Ruimte (2006)

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid, zoals dat in de Nota Ruimte is verwoord, is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimteveragende functies. De Nota Ruimte bevat generieke regels ter waarborging van de algemene basiskwaliteit, de ondergrens voor alle ruimtelijke plannen. Op het gebied van economie, infrastructuur en verstedelijking gaat het bijvoorbeeld om het bundelingsbeleid, het locatiebeleid, milieuwetgeving en veiligheid. Uitgangspunt is dat de initiatiefnemer zorgt voor opheffing van veroorzaakte knelpunten.

In de Nota Ruimte is ten aanzien van ondergronds transport aangegeven dat het voor de toekomst van vooral de Nederlandse industrie belangrijk is om netwerken van hoofdtransportleidingen voor het transport van grondstoffen (zoals aardgas, aardolie, water en chemicaliën), halffabricaten en rest- en afvalstoffen te creëren tussen de zeehavens en de industriële centra. Voor de energievoorziening in Nederland en de omliggende landen is het netwerk van hogedruk aardgastransportleidingen belangrijk. Doel van het beleid ten aanzien van hoofdtransportleidingen is om problemen en knelpunten bij de ondergrondse ordening te voorkomen, waar mogelijk bundeling met andere lijninfrastructuur te bevorderen en de veiligheid rondom deze leidingen te waarborgen.

BUISLEIDINGEN

Het Rijk ondersteunt het beleid van de Europese Unie ten aanzien van een Trans-Europees Netwerk Energie (TEN-E). De rol van de overheid ligt daarnaast bij de ruimtelijke reservering van tracés voor hoofdtransportleidingen. Er zijn op dit moment in de Nota Ruimte geen nieuwe tracés voorzien. Op een eventuele ruimtelijke reservering voor tracés met hoofdtransportleidingen is het beleid van toepassing, zoals weergegeven in de Nota Risico-Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS, 1996). Daarin staan normen voor onder andere buisleidingen. De normen uit deze nota vormen de basis voor besluiten over ruimtelijke gevolgen van buisleidingen. Ten slotte zal het Rijk, in nader overleg met betrokken partijen, onderscheid maken in tracés waar er (indien gewenst) nieuwe aardgastransportleidingen bij gelegd kunnen en mogen worden en tracés waar dat niet het geval is (conserverende aardgastransportleidingen-tracés).

Provincies en gemeenten nemen de feitelijke ligging van de tracés van het landelijk net van hoofdtransportleidingen onverkort op in de streek- en bestemmingsplannen met een veiligheidsgebied. In het veiligheidsgebied gelden beperkingen ten aanzien van grote ruimtelijke ontwikkelingen zoals woonwijken en flatgebouwen. Waar de ruimte beperkt is, kan de breedte van het tracé, in overleg met het Rijk, over korte lengte worden beperkt door risicoreducerende maatregelen te treffen. Het Rijk zal op grond van de Nota RNVGS alsmede het beleid zoals dat voortvloeit uit de beleidsvernieuwing van het Vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4), opnieuw de veiligheidsafstanden uitwerken die gelden vanaf de leidingen tot aan andere activiteiten en bestemmingen die zich niet laten verenigen met het karakter van de vervoerde (gevaarlijke) stoffen. Tenslotte zal het Rijk een beheersstrategie voor hoofdtransportleidingen uitwerken.

3.2.2

Wet- en regelgeving

Water

Startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw (2001)

Op verzoek van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en van de voorzitter van de Unie van Waterschappen heeft de Commissie Waterbeheer 21e eeuw een advies (CWB21, 2000) uitgebracht over de waterstaatkundige toestand van Nederland met aanbevelingen voor het waterbeleid. Eén van de aandachtspunten in het advies is dat ruimte voor water noodzakelijk is, en dat er geen ruimte meer aan het waterhuishoudkundige systeem moet worden onttrokken. Water moet een sturend principe worden in de ruimtelijke ordening. Ruimtelijke besluiten moeten beter worden getoetst op de gevolgen voor het watersysteem, en in beleidsplannen moeten concrete taakstellingen voor ruimte voor water worden opgenomen.

WATERTOETS

Per 1 november 2003 is de watertoets als wettelijk instrument verankerd. Het besluit hierover verplicht de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan tot het opnemen van 'een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met

de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding'. Wettelijk verplichte onderdelen van het besluit vormen de waterparagraaf en het vooroverleg. Naast deze elementen omvat de watertoets ook een procesbeschrijving met tussenproducten en de definitie van taken en verantwoordelijkheden voor de betrokken partijen. Doel van de watertoets is het expliciet aangeven van het belang van water in de ruimtelijke ontwikkeling.

In paragraaf 4.1 wordt concreet ingegaan op de implicaties die de aanleg van de gasleiding op het grond- en oppervlaktewater heeft.

Wet beheer rijkswaterstaatswerken (1997)

De Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) is van toepassing op waterstaatswerken. Waterstaatswerken zijn de wateren, waterkeringen en wegen die in het beheer van het Rijk zijn. Ook vallen de kunstwerken die bij de waterstaatswerken horen er onder. Voor alle handelingen in de buurt van een waterstaatwerk, met uitzondering van gewoon onderhoud, is een vergunning nodig. De Wbr-vergunning is één van de m.e.r.-plichtige besluiten voor dit project. De Minister van Verkeer en Waterstaat is bevoegd gezag voor de vergunning.

Wet verontreiniging oppervlaktewateren (1969) en Wet op de waterhuishouding (1989)

De Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) ziet toe op de kwaliteit van het oppervlaktewater in Nederland, waar de Wet op de waterhuishouding (Wwh) de kwantiteiten van de waterstromen beoogt te beschermen. In het kader van beide wetgevingen zijn vergunningen nodig. De Wvo-vergunning regelt primair de kwaliteit van effluent¹, de Wwh-vergunning de hoeveelheden te lozen en in te nemen water en de wijze waarop deze innames en lozingen plaatsvinden.

Grondwaterwet (1984)

Sinds 1984 is middels de Grondwaterwet één landelijk kader voor het doelmatig gebruik van grondwater van kracht.

Deze wet draagt het grondwaterbeheer op aan het provinciaal bestuur.

Ecologie

Vogelrichtlijn (1979) en Habitatrichtlijn (1992)

De EG-Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn richten zich op de bescherming van soorten planten en dieren en hun leefgebieden. Het hoofddoel van de Vogelrichtlijn is het in stand houden van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten. De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitat en de

¹ Gezuiverd afvalwater, waarin over het algemeen nog een deel van de originele vervuiling aanwezig is.

wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De Habitatrichtlijn kent evenals de Vogelrichtlijn twee beschermingsdoelen:

- de bescherming van gebieden waarin belangrijke habitat en soorten voorkomen;
- de bescherming van zeldzame en bedreigde planten- en diersoorten.

Elke lidstaat wijst gebieden als speciale beschermingszones aan. In Habitat- en Vogelrichtlijngebieden mogen geen significant negatieve effecten van (schadelijke) activiteiten optreden, tenzij:

- er geen alternatieven voorhanden zijn;
- de activiteiten dwingend en van groot openbaar belang zijn;
- er mitigerende (verzachtende) en compenserende maatregelen worden getroffen.

Alle lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht de Vogel- en Habitatrichtlijn uit te voeren. De lidstaten moeten de bepalingen uit de richtlijn opnemen in de nationale regelgeving. Een belangrijk element hierin is het zogeheten afwegingskader van artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Dit afwegingskader is opgenomen in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn vereiste bescherming van soorten is overgenomen in de Flora- en faunawet.

Het tracé ligt niet in of in de nabijheid van gebieden aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet '98 (Natura 2000-gebieden). Ook gaat het tracé niet door een gebied dat is aangewezen als deel van de Ecologische Hoofdstructuur. Hierdoor is toetsing aan de Ecologische Hoofdstructuur niet noodzakelijk en zal alleen naar de effecten op de Flora- en faunawet moeten worden gekeken.

Flora- en faunawet (2002)

In Nederland is de vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn vereiste bescherming van soorten overgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. In deze wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Sinds februari 2005 is de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Onder bepaalde voorwaarden is het mogelijk van de minister van

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vrijstelling of ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, worden de volgende groepen soorten onderscheiden:

- Groep 1: Algemene soorten (Tabel 1 AMvB). Voor schadelijke effecten door werkzaamheden bij (individueen van) algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.
- Groep 2: Overige soorten (Tabel 2 AMvB). Voor plannen en projecten die leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Flora en faunawet bij soorten uit tabel 2 moet ontheffing worden aangevraagd (tenzij de initiatiefnemer volgens een goedgekeurde gedragscode werkt). Voor de ontheffingsaanvraag moet een zogenaamde lichte toets doorlopen worden, waarin getoetst wordt of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is.
- Groep 3: Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/bijlage 1 AMvB (Tabel 3 AMvB). Voor deze soorten met het zwaarste beschermingsregime geldt dat er bij overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet ontheffing vereist is. Bij de ontheffingsaanvraag moet een uitgebreide toets gedaan worden. Een ontheffing kan alleen worden verleend wanneer:
 - er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard;
 - er geen alternatieven zijn;
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Vanwege de bepalingen in de Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de nationale regelgeving, geldt voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Er is geen vrijstelling of ontheffing mogelijk voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen. Voor het verstoren van vaste broedplaatsen van vogels buiten het broedseizoen dient een ontheffing te worden aangevraagd. Hiervoor dient de uitgebreide toets doorlopen te worden (zie groep 3).

VOGELS

De wet biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen van overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 18. Ontheffingen worden uitsluitend verleend door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Naast bovengenoemde bepalingen is er in alle gevallen en bij alle (ook de algemene) soorten sprake van de algemene zorgplicht (artikel 2). Hierin staat beschreven dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor dieren, planten en hun leefomgeving. Dit houdt onder andere in dat, voor zover redelijk, handelingen nagelaten of juist genomen worden om negatieve invloeden op soorten te voorkomen, te beperken of tegen te gaan.

ALGEMENE ZORGPLICHT

PLANGEBIED

Voor het gehele tracé is in het kader van dit bestemmingsplan een natuurtoets uitgevoerd door Oranjewoud. De resultaten van dit onderzoek komen in hoofdstuk 4 aan de orde.

Natuurbeschermingswet (1998)

De Natuurbeschermingswet 1968 is het oorspronkelijke wettelijke kader voor bescherming van natuur in Nederland. Deze wet regelde de bescherming van zowel natuurgebieden als soorten. De soortenbescherming is inmiddels overgenomen in de Flora- en faunawet. Voor de gebiedsbescherming, waarin het Europese Natura 2000 een belangrijke rol speelt, was een aanzienlijke aanpassing van de wet nodig. Dit heeft geresulteerd in de Natuurbeschermingswet 1998. Het afwegingskader volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn, inclusief compenserende maatregelen, is in deze wet overgenomen. In oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Op basis hiervan kan een terrein of water, dat van belang is om zijn natuurschoon of natuurwetenschappelijke betekenis, worden aangewezen als beschermd natuurmonument. Bepaalde schadelijke handelingen in natuurmonumenten zijn verboden, tenzij een vergunning is verleend. Dit betreft handelingen die de wezenlijke kenmerken van een beschermd natuurmonument aantasten of er schade aan toe brengen. Ook de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden worden met de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Archeologie

Verdrag van Malta (1998)

In 1992 hebben de Europese ministers van cultuur het Verdrag van Malta (Valletta) ondertekend. Het verdrag heeft tot doel het archeologisch erfgoed te beschermen als bron van het Europees gemeenschappelijk geheugen en als middel voor geschiedkundige en wetenschappelijke studie. Grondgedachte is dat er wordt gestreefd naar het behoud van archeologische waarden in situ, dit wil zeggen in het bodemarchief. Als behoud niet mogelijk is, moet er voor worden zorg gedragen dat de informatie die in de bodem zit niet verloren gaat. Dit houdt een onderzoeksverplichting in, die kan leiden tot een volledige, wetenschappelijke opgraving van de aanwezige resten. Om behoud in situ als prioriteit te stellen, wordt gestreefd naar het volwaardig meewegen van het archeologisch belang in planologische besluitvormingsprocessen door dit aspect al vanaf het begin bij de planvorming te betrekken. Het verdrag van Malta is verwerkt in de gewijzigde monumentenwet.

PLANGEBIED

Voor het gehele tracé van de aardgasleiding is door Oranjewoud een bureauonderzoek opgesteld en vervolgens is een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Op de archeologische aspecten wordt nader ingegaan in hoofdstuk 4.

Externe veiligheid

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op risicovolle inrichtingen, transportroutes voor gevaarlijke stoffen en buisleidingen en heeft tot doel individuen en groepen te beschermen tegen ongelukken met gevaarlijke stoffen en tegen ontwrichtende effecten van een ramp.

Circulaire Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen (1984)

De Circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' van de Minister van VROM geeft regels voor zonering van nieuwe tracés van aardgastransportleidingen en voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van bestaande leidingen.

De circulaire komt met afstanden vanaf de transportleiding waarop kwetsbare bestemmingen gerealiseerd kunnen worden, de zogenaamde toetsingsafstand. Wanneer de toetsingsafstand niet gehaald wordt, gelden er minimale bebouwingsafstanden. In de circulaire worden drie zones onderscheiden in verband met de aanwezigheid van aardgastransportleidingen:

- een belemmerende strook vastgelegd in het zakelijk recht, waar geen bebouwing is toegestaan;
- een gebied waar incidentele bebouwing en minder kwetsbare objecten zijn toegestaan;
- een gebied waar woonbebouwing en andere kwetsbare objecten zijn toegestaan.

Deze zones zijn met bijbehorende toetsingsafstanden en minimaal aan te houden bebouwingsafstanden uitgewerkt.

De circulaire geeft aan dat, indien de bebouwingsafstand wegens knelpuntsituaties ten gevolge van de aard van de omgeving niet kan worden gerealiseerd, het is toegestaan de afstand eenmalig te halveren, indien bij de uitvoering extra constructieve maatregelen worden genomen. De afstand dient minstens te voldoen aan die voor incidentele bebouwing

(5 m). Extra maatregelen kunnen zijn:

- een gronddekking groter of gelijk aan 2 m, gecombineerd met extra markering of bewaking;
- een afdekking met betonplaten boven de aardgastransportleiding;
- een damwandconstructie naast de leiding;
- het toepassen van materiaal met hogere gespecificeerde minimum kerfstaaheid.

In opdracht van de NAM heeft Tebodin b.v. in september 2008 een kwantitatieve risicoanalyse voor het tracé Ranum - Saaksum opgesteld. De resultaten van dit onderzoek komen in hoofdstuk 4 aan de orde.

Nieuwe wetgeving buisleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden met de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb). Dit besluit omvat de nieuwe regelgeving op het gebied van buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

In plaats van de bebouwings- en toetsingsafstanden waar in de oude circulaire van werd uitgegaan, dienen nu de belemmerende strook (4 of 5 m), de plaats-

TOETSINGS- EN BEBOU-
WINGSAFSTANDEN

BESLUIT EXTERNE VEILIG-
HEID BUISLEIDINGEN

gebonden risicocontour (10^{-6}) en het invloedsgebied van het groepsrisico in acht te worden gehouden bij ruimtelijke ontwikkelingen.

STRUCTUURVISIE
BUISEIDINGEN

Momenteel werkt het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer aan de Structuurvisie Buisleidingen. De Structuurvisie Buisleidingen gaat de huidige Structuurschema Buisleidingen (1985) vervangen.

In de structuurvisie geeft het Rijk op hoofdlijnen aan waar provincies en gemeenten ruimte moeten reserveren voor buisleidingen (met het oog op de aankomende 10 tot 20 jaar). Provincies en gemeenten kunnen zelf meebepalen waar de leidingen precies komen te liggen. Zij moeten deze buisleidingen zoveel mogelijk met al bestaande buisleidingen laten samengaan.

De structuurvisie zal zich met name richten op buisleidingen voor het transport van gevaarlijke stoffen over land. Dan gaat het om aardgas, olieproducten en olieachtige producten en chemicaliën, maar ook om een stof als CO₂ die mogelijk in de toekomst ook op grote schaal wordt getransporteerd. Het gaat daarbij om zowel leidingen die in handen zijn van particuliere bedrijven als van de overheid, waaronder de leidingen van de Defensie Pijpleiding Organisatie.

3.3

Provincie Groningen

Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 en Omgevingsverordening

Het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 (POP III) is op 17 juni 2009 vastgesteld. In dit document staat het provinciale beleid ten aanzien van verschillende thema's weergegeven. Tegelijk met het POP III is de provinciale Omgevingsverordening vastgesteld.

In de Omgevingsverordening zijn de regels weergegeven voor de doorwerking van het provinciale beleid in de fysieke leefomgeving.

In het nieuwe beleid zet de provincie in op energie voor duurzaamheid en economie. Een van de pijlers hierbinnen is de versterking van de energie-infrastructuur onder meer door buisleidingen (aardgastransportleidingen). Ten aanzien hiervan zorgt de provincie voor de ruimtelijke reservering van tracés van buisleidingen (al dan niet gelegen in buisleidingenstroken en -straten) en wordt meegewerkt aan de aanleg van leidingen.

Daarnaast is in het POP III aangegeven dat het beleid rond buisleidingen is gericht op het veilig transporteren van gevaarlijke stoffen. Hierbij dienen de wettelijke regels in acht te worden genomen. Hierbij wordt ingezet op het zoveel mogelijk beperken van risico's ten aanzien van transport van gevaarlijke stoffen.

WATER

In het POP II wordt ten aanzien van grondwaterbeschermingsgebieden aangegeven dat ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot fysieke bodemaantasting niet zijn toegestaan. In waterwingebieden zijn alleen activiteiten toegestaan

die direct of indirect samenhangen met de drinkwaterwinning. De leiding doorkruist geen grondwaterbeschermingsgebied en/of waterwingebied.

In overeenstemming met het Verdrag van Malta zet de provincie Groningen zich in voor het sparen van archeologische waarden. De archeologische waarden zijn weergegeven op de Archeologische Monumentenkaart. De provincie wil zorg dragen voor een goed behoud van archeologische waarden. De gemeenten worden daarom gevraagd deze waarden in hun bestemmingsplan vast te leggen.

ARCHEOLOGIE

In het POP III vormt cultuurhistorie een uitgangspunt bij landschap(sontwikkeling) en ruimtelijke ordening.

CULTUURHISTORIE EN
LANDSCHAP

Om de cultuurhistorische waarden in een gebied te waarborgen, heeft de provincie in de Omgevingsverordening enkele regels opgesteld die bij het opstellen van een bestemmingsplan in acht dienen te worden genomen (overzicht in kaart 6A Omgevingsverordening). Hieruit blijkt dat het zuidelijke deel van het leidingtracé in het Nationaal Landschap Middag-Humsterland ligt. Bij ontwikkelingen in dit gebied is het van belang de kernkarakteristieken in acht te nemen (onder andere landschappelijke openheid, reliëf en het profiel van watergangen en wegen).

De provincie heeft gebieden aangewezen waarbinnen, vanwege het gebruik of de aanwezige waarden, bijzondere bescherming moet worden geboden aan het milieu of waar bijzondere milieukwaliteit wordt nagestreefd.

MILIEUBESCHERMINGSGE-
BIEDEN

3.4

G e m e e n t e

Binnen de gemeente De Marne is reeds een aantal aardgastransportleidingen aanwezig die voorzien zijn van een planologische regeling.

De leidingen hebben conform de VROM-circulaire 'zonering rond hogedruk aardgastransportleidingen' uit 1984 bebouwingsafstanden van 5 en 15 m. Daarnaast is een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden opgenomen voor een aantal werken en werkzaamheden rond het leidingtracé.

De leiding Ranum - Saaksum is een nieuw gegeven, waarvoor een afzonderlijke planologische procedure dient te worden doorlopen. Het voorliggende bestemmingsplan voorziet in de planologische regeling voor deze leiding.

Planologische randvoorwaarden

In dit hoofdstuk komen de randvoorwaarden aan de orde, waaraan de aanleg van de aardgastransportleiding zal moeten voldoen. Vanuit diverse wettelijke regelingen worden eisen aan het tracé en de leiding opgelegd (onder andere vanuit de ruimtelijke ordening, natuur-, water- en milieuwetgeving, monumentenwet). De NAM streeft er nadrukkelijk naar om aan alle regels te voldoen en heeft bij de voorbereiding Oranjewoud opdracht gegeven voor een archeologisch bureauonderzoek en een natuurtoets met betrekking tot consequenties voor de flora en fauna. Daarnaast heeft Tebodin b.v. een kwantitatieve risicoanalyse opgesteld. Met verwijzing naar de diverse uitgevoerde onderzoeken die separaat raadpleegbaar zijn, wordt in het navolgende verslag gedaan van de conclusies van deze rapporten.

4.1

Bodem

De aanleg van de leiding brengt roeringen in de grond met zich mee. Een gasleiding wordt echter niet aangemerkt als een milieugevoelige functie. Ook is op basis van de provinciedekkende bodemkwaliteitskaart geconcludeerd dat het gehele tracé zich bevindt in een gebied waarin geen verontreinigingen of verdachte locaties bekend zijn.

Een onderzoek naar de milieuhygiënische gesteldheid van de bodem kan hiermee achterwege blijven.

Daarnaast wordt de bodemopbouw van het Reitdiepdal als cultuurhistorisch waardevol beschouwd. Het tracé doorkruist op enkele plekken dit dal. Met het oog hierop is besloten om bij kruising met het Reitdiepdal een horizontale boring te doen, waarbij de dijken, oevers en bodem van het Reitdiep volledig intact blijven. Ten aanzien van dit aspect is tevens een cultuurtechnisch rapport opgesteld dat separaat beschikbaar is (Oranjewoud; Cultuurtechnisch rapport voor de aanleg van de 6" gastransportleiding nr 000371 Ranum-Saaksum; 11191-182470-CIR; 16 november 2009).

In het rapport worden voorschriften gegeven, die bij de grond- en cultuurtechnische werken voor, tijdens en na de leidingaanleg in acht moeten worden genomen. Ondermeer worden op basis van dit rapport alle verschillende grondlagen in het leidingtracé zorgvuldig gescheiden ontgraven, in depot gezet en gescheiden teruggezet.

4.2

Natuur

4.2.1

Resultaten bureaustudie

Het tracé loopt door acht verschillende kilometerhokken. Opvallend is dat er weinig bekend is van deze kilometerhokken, waarbij alleen de vaatplanten, broedvogels en een enkele keer de dagvlinders goed zijn onderzocht. Van deze goed onderzochte gegevens kan worden geconcludeerd dat er veel vogels leven in deze kilometerhokken. Daarnaast is een enkele vaatplant uit tabel 1 van de Flora- en faunawet waargenomen. Beschermde dagvlinders zijn niet bekend in deze kilometerhokken.

Ook andere bronnen zijn geraadpleegd, onder andere verschillende verspreidingsatlassen en enkele internetsites. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen zoogdieren, vogels, amfibieën, vissen, insecten, vaatplanten en overige ongewervelden. Deze gegevens geven een globaal beeld van soorten in de ruime omgeving van het plangebied.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet direct dat deze soorten zich ook in of nabij het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het betreffende kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen. Met behulp van het veldbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid worden gegeven over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het werkgebied.

4.2.2

Beschrijving plangebied en verwachte soorten

Het plangebied is bezocht op 23 mei 2008. Bij het veldbezoek is, vanwege de omvang en ligging van het tracé in een agrarische omgeving, niet het gehele tracé nagelopen. Vanaf de openbare weg is beoordeeld of het zinvol was om ter plaatse van het tracé de situatie te beschouwen. Het plangebied bestaat uit een tracé met een totale lengte van circa 6 km.

Het tracé begint aan de noordzijde van het Reitdiep direct ten westen van Winsum en de rijksweg N361 op de locatie Ranum. Van hier loopt het leidingtracé in zuidwestelijke richting waarbij als eerste het Mensingeweester Loopdiep wordt gekruist. Vervolgens loopt het tracé tussen Groot Maarslag en Schouwerzijl door waarna het de watergang de Kromme Raken kruist.

Ten noorden van de gemeenschap Schouwen steekt de leiding de weg onderdoor, waarna vervolgens het Reitdiep wordt gekruist. Hier aan de zuidzijde van deze watergang, ter hoogte van het buurtschap Rode Haan, eindigt het tracé op de NAM-locatie Saaksum.

Vrijwel het gehele plangebied is in gebruik als gras- en bouwland.

Het gebied is interessant voor diverse vogelsoorten. Op de agrarische percelen zijn weidevogels te verwachten, zoals kievit. Zangvogels en andere algemene vogelsoorten zijn in de bosrand, waar het tracé langsloopt, te verwachten en in de sloten en oevers van sloten zijn watervogels te verwachten.

Vanwege de openheid van het gebied, het ontbreken van bosranden zijn geen foeragerende vleermuizen te verwachten die gebruikmaken van geleidende structuren. Wel foerageren in het plangebied de Rosse Vleermuis en soorten die gebruikmaken van de watergangen en rietoevers, zoals de Meervleermuis en Watervleermuis.

Verblijfplaatsen van de vleermuissoorten (bomen en gebouwen) zijn op of rondom het tracé niet gevonden.

Daarnaast zijn er diverse kleine zoogdiersoorten, zoals muizen en marterachtigen van tabel 1 van de Flora- en faunawet te verwachten. In de oevers van de watergangen en in de watergangen zijn algemeen voorkomende amfibieën te verwachten, zoals de Gewone Pad, Bruine Kikker en Bastaardkikker, welke ten noorden van Schouwerzijl ook zijn gehoord. Van andere soortgroepen, zoals libellen, dagvlinders, reptielen en vissen zijn geen beschermde soorten te verwachten. In tabel 1 zijn de verwachte soorten van dit tracé opgenomen.

De voorgenomen werkzaamheden ter plaatse van het leidingtracé van Ranum naar Saaksum heeft mogelijk effect op broedende vogels. Deze soortgroep valt in het strengste beschermingsregiem van de Flora- en faunawet. Bij de toetsing van de ingreep wordt nader ingegaan op de effectbeschrijving op deze soortgroep.

CONCLUSIES NATUUR-
WAARDEN

De overige voorkomende soorten vallen binnen het lichtste beschermingsregiem, waarvoor bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen van de artikelen 8 tot en met 12, of ondervinden geen hinder van de werkzaamheden (de voorkomende vleermuissoorten). Een effectbeschrijving voor deze categorie van beschermde soorten is dan ook niet noodzakelijk. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht van artikel 2 van de Flora- en faunawet.

4.2.3

Toetsing ingreep

Over de totale lengte van het te realiseren tracé voor de gasleiding is de werkbreedte circa 25 m. Een werkstrook van 25 m breed is nodig om de te ontgraven grond tijdelijk op te slaan, werkruimte voor het materieel en de breedte van de verschillende sleuven. De verschillende grondlagen (teelaarde, B-laag en ondergrond) worden separaat in depot gezet.

Ter plaatse van slootkruisingen, waterlopen en wegen en dergelijke is soms een uitbreiding van de werkstrook nodig om de werkzaamheden volgens de aangegeven werkbeschrijving en voorschriften te kunnen uitvoeren.

BESCHRIJVING INGREEP

Ter plaatse van de nieuwe leiding wordt een sleuf gegraven met een diepte van 1,75 m beneden maaiveld. Bij slootkruisingen wordt dieper gegraven, zodat de leiding beneden de vaste slootbodem ligt.

Ter plaatse van de rijbaan op de werkstrook wordt een rijbaanversteving met zand en/of rijplaten aangebracht. Als de draagkracht en de grondwaterstand gunstig zijn én het bodemprofiel laat het toe kan worden gekozen om geen rijbaanversteving toe te passen.

Over de volledige lengte en breedte van het tracé (met uitzondering van de teelaardeberging) wordt de teelaarde ontgraven en separaat in depot gezet. In graslandpercelen wordt, voordat het ontgraven van de teelaarde start, de zode van de te ontgraven strook gefreesd.

Bij de kruisingen van sloten worden deze tijdelijk drooggelegd over een breedte van circa 10-20 m door middel van het plaatsen van slootschotten of grond-dammen en het toepassen van bemaling. Daarnaast wordt veelal een tijdelijke grond-dam (meestal met duiker) in de sloot aangebracht om het passeerbaar te maken voor het materieel.

Grotere watergangen en wegen worden gekruist door middel van een gestuurde boring. Daarbij wordt aan weerszijden van de watergang of weg een ruimer terrein tijdelijk ingericht om het materieel te plaatsen.

Om constructietechnische, cultuurtechnische redenen en ter voorkoming van blijvende structuurschade en toekomstige gewasschade, worden de werkzaamheden 'in den droge' uitgevoerd. Om dit mogelijk te maken, is bemaling noodzakelijk.

Op grond van de geschatte doorlaatfactoren van de gevonden grondlagen wordt de soort bemaling bepaald. De bemaling per deeltraject duurt maximaal twee weken. Het invloedsgebied van de bemaling is afhankelijk van het aanwezige bodemtype, watervoerende sloten en watergangen.

Na het plaatsen van de leiding wordt het maaiveld, het bodemprofiel en de sloten zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat hersteld. Eventueel gerooide struiken en bomen worden zo nodig vervangen door nieuwe inplant.

4.2.4

Effecten op beschermde soorten (tabel 2 en 3)

Tijdens de realisatie zullen er verschillende verstorende effecten optreden voor broedvogels, de enige strikt beschermde soortgroep, die in het plangebied is te verwachten. Deze effecten zullen hierna worden beschreven.

Broedende vogels

De aanleg van de leiding zorgt met name voor geluid en beweging, waar broedende vogels door worden verstoord. Op en rondom het tracé komen met name weidevogels en enkele kleine zangvogels voor. Vogels van de akkers en

weiden zijn over het algemeen sneller verstoord dan vogels van het bos. Hun verstoringafstand is minimaal 100 m. Bij deze afstand zijn de vogels gealarmeerd en bestoken ze de indringer met schijnaanvallen totdat deze van het toneel verdwijnt. Bij weidevogels zijn de jongen nestvlinders. Dat wil zeggen dat ze het nest, nadat ze uit het ei zijn gekomen, verlaten. Als er gevaar dreigt, drukken ze zich tegen de grond en vertrouwen op hun schutskleur. Daarnaast zijn weidevogels territoriaal. Elk paar heeft een territorium dat wordt verdedigd tegen soortgenoten. Daardoor hebben kuikens en ouderparen een beperkte vluchtruimte. De aanwezige kleine zangvogels, bijvoorbeeld Gele kwikstaart, maken op de grond een nestje. Zij kunnen twee legsels produceren en nestelen in de periode van mei tot en met juli. Deze kleine zangvogelnesten zijn met name langs de perceelsranden en slootranden te verwachten.

Tijdens de werkzaamheden ter voorbereiding en het aanleggen van de leiding kunnen in het broedseizoen nesten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Ter plaatse van de werkstrook worden daardoor delen van geschikte broedbiotopen en dus territoria, ongeschikt gemaakt. Ook aan weerszijden van de werkstrook worden daar aanwezige broedparen verstoord. Tijdens de werkzaamheden zijn er dus met name effecten ter plaatse en direct naast de werkstrook op aanwezige broedende vogels. Daarmee kan de reproductie van de soort worden beïnvloed en wat van invloed kan zijn op de instandhouding van de soort.

Activiteiten tijdens het broedseizoen kan dan ook van invloed zijn op vogelsoorten. Daardoor wordt dit door de wetgever niet toegestaan. Als broedende vogels aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het uitvliegen van de jongen. Dat geldt zowel voor het leidingtracé zelf als een strook evenwijdig aan het tracé (hier circa minimaal 15 m aan weerszijden).

Als de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd of als er geen broedende vogels aanwezig zijn, is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen en kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Het broedseizoen van de hier waargenomen soorten loopt vanaf half maart tot en met juni met uitloop naar juli.

4.2.5

Conclusies effecten

De voorgenomen ingreep op het uitgezette tracé kan enkele negatieve effecten hebben op broedende vogels. Met name door de planning van de werkzaamheden hierop aan te passen, kunnen de effecten geheel worden voorkomen. De werkzaamheden en ingebruikname van de gasleiding hebben geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten als de aanbevelingen worden overgenomen.

Een ontheffing is niet noodzakelijk.

Uit het onderzoek naar eventuele strijdigheden met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (artikel 8 tot en met 12) komt naar voren dat ter plaatse

van het leidingentracé strikt beschermde broedvogelsoorten voorkomen. Nesten van broedende vogels zijn strikt beschermd en mogen tijdens de broedperiode, die grofweg loopt van circa maart tot en met juni met uitloop naar juli, niet worden verstoord of vernield (hiervoor wordt ook geen ontheffing verleend). Werkzaamheden zullen daarom uitsluitend voor of na de broedperiode kunnen worden opgestart. In het navolgende worden aanbevelingen gedaan, zodat de verbodsbepalingen niet worden overtreden.

Het grootste deel van de voorkomende beschermde soorten valt onder het lichtste beschermingsregiem. Voor deze soorten geldt bij een ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de verbodsbepalingen mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Bij de volgende aanbevelingen wordt de zorgplicht voor deze soorten nader uitgewerkt in werkmethoden.

Mits de opdrachtgever zich houdt aan de voorgestelde werkmethoden is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

AANBEVELINGEN

Onderstaande punten wordt aanbevolen, zodat schade aan broedende vogels wordt voorkomen.

- Opstarten van de werkzaamheden voor of na het broedseizoen - dat loopt van circa maart tot en met juni met uitloop in juli - van vogels. Dit in verband met het mogelijke verstoren en vernielen van nesten, wanneer de werkzaamheden gedurende deze periode worden uitgevoerd.
- Wanneer het niet mogelijk is om voor of na het broedseizoen te starten met de werkzaamheden, dan moet het tracé (en een strook van circa 15 m breed aan weerszijden van het tracé) worden gecontroleerd op de aanwezigheid van vogelnesten.
- Bij aanwezigheid van vogelnesten binnen het projectgebied of binnen de verstoringstrook wachten met het starten van de werkzaamheden totdat de vogels zijn uitgevlogen.
- Als er geen broedende vogels aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Daarbij is het van belang om de werkstrook ongeschikt te maken als broedgebied. Gedacht kan worden aan maatregelen als het gras kort houden, bomen en struiken snoeien/rooien, linten of vliegers met roofvogelafbeeldingen plaatsen, et cetera.

ZORG- PLICHT/VOORBEHOUD

Het tracé vormt ook een geschikt leefgebied voor enkele algemene beschermde soorten zoogdieren en amfibieën. Verstoring van deze soorten is niet ontheffingsplichtig in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten geldt wel de algemene zorgplicht, dat houdt in dat niet willens en wetens schade toe mag worden gebracht aan beschermde natuurwaarden. Om schade aan deze soorten zoveel mogelijk te voorkomen, worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Voor aanvang van de grondwerkzaamheden het plangebied nalopen op aanwezigheid van beschermde soorten. Eventueel aanwezige soorten dienen te worden verplaatst naar een nabijgelegen terrein.

- Om schade aan muizensoorten te voorkomen, adviseren wij om de werkzaamheden zoveel mogelijk gefaseerd uit te voeren en zoveel mogelijk één richting uit te werken, bij voorkeur naar een slootoever of bosje toe dat intact blijft.

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden, een veldbezoek en literatuuronderzoek. Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschermde soorten worden waargenomen.

Om de risico's op verstoring of vernietiging van beschermde soorten op het werkterrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten. Eventueel aangetroffen soorten dienen te worden verplaatst naar een geschikt leefgebied in de omgeving. Deze maatregelen vallen onder de algemene zorgplicht van de Flora- en faunawet (artikel 2).

4.2.6

Conclusies onderzoek

Uit het onderzoek naar eventuele strijdigheden met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (artikel 8 tot en met 12) komt naar voren dat ter plaatse van het leidingentracé strikt beschermde broedvogels voorkomen. Nesten van broedende vogels zijn strikt beschermd en mogen tijdens de broedperiode, die grofweg loopt van circa maart tot en met juni met uitloop naar juli, niet worden verstoord of vernield (hiervoor wordt ook geen ontheffing verleend). Werkzaamheden zullen daarom uitsluitend voor of na de broedperiode kunnen worden opgestart. In het navolgende worden aanbevelingen gedaan, zodat de verbodsbepalingen niet worden overtreden.

Het grootste deel van de voorkomende beschermde soorten vallen onder het lichtste beschermingsregiem. Voor deze soorten geldt bij een ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de verbodsbepalingen mits de zorgplicht in acht wordt genomen. In de volgende aanbevelingen wordt de zorgplicht voor deze soorten nader uitgewerkt in werkmethoden.

Mits de uitvoerende partij zich houdt aan de voorgestelde werkmethoden is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

Aanbevelingen

Onderstaande punten wordt aanbevolen, zodat schade aan broedende vogels wordt voorkomen.

- Opstarten van de werkzaamheden voor of na het broedseizoen - dat loopt van circa maart tot en met juni met uitloop naar juli - van vogels. Dit in verband met het mogelijke verstoren en vernielen van nesten,

wanneer de werkzaamheden gedurende deze periode worden uitgevoerd.

- Wanneer het niet mogelijk is om voor of na het broedseizoen te starten met de werkzaamheden, dan moet het tracé (en een strook van circa 15 m breed aan weerszijden van het tracé) worden gecontroleerd op de aanwezigheid van vogelnesten.
- Bij aanwezigheid van vogelnesten binnen het projectgebied of binnen de verstoringsstrook wachten met het starten van de werkzaamheden totdat de vogels zijn uitgevlogen.
- Als er geen broedende vogels aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Daarbij is het van belang om de werkstrook ongeschikt te maken als broedgebied. Men kan daarbij denken aan maatregelen als het gras kort houden, bomen en struiken snoeien/rooien, linten of vliegers met roofvogelafbeeldingen plaatsen, et cetera.

4.3

Archeologie

4.3.1

Wet- en regelgeving

Archeologische waarden dienen op grond van de inmiddels herziene Monumentenwet 1988 te worden mee gewogen in de besluitvorming over ruimtelijke ingrepen. Doel van de Wet op de archeologische monumentenzorg is namelijk 'bescherming van aanwezige en te verwachten archeologische waarden door het reguleren van bodemverstorende activiteiten'.

De gemeente De Marne waarbinnen de leiding is gepland, is met nog acht andere gemeenten onder de noemer 'Regio Noord' een samenwerkingsverband aangegaan om te komen tot een gemeenschappelijk gemeentelijk archeologiebeleid (verwachtingskaart en beleidsadvieskaart). Hoewel de archeologische beleidsadvieskaart van Noord-Groningen niet door de gemeente De Marne is vastgesteld, is deze wel geraadpleegd.

4.3.2

Onderzoek

Bureauonderzoek

Uit het archeologische bureauonderzoek (Oranjewoud; Bureauonderzoek ten behoeve van het leidingtracé tussen de NAM-locaties Ranum en Saaksum, gemeente Winsum; 182470; sept 2008) is geconcludeerd dat het plangebied op grond van de fysisch-geografische situatie een heterogeen gebied betreft met oeverwallen met een middelhoge en hoge trefkans op de aanwezigheid van archeologische waarden.

Er zijn slechts enkele kleine gebiedjes die binnen het stroomdal van het Reitdiep vallen en waar eventuele archeologische resten zullen zijn geërodeerd; deze zijn echter zeer klein.

De archeologie in het gebied betreffen met name nederzettingsresten vanaf de IJzertijd. Deze bevinden zich vanaf het maaiveld tot maximaal 2 m diep.

De nederzettingsresten betreft met name restanten van (huis)wierden met resten van agrarische activiteit zoals schuren, opstallen, greppels en erfafscheidingen en kleinere overslibte nederzettingen.

De waarneembare archeologie kan bestaan uit oude ophogingslagen bestaande uit plaggen en/of zoden, doorspekt met aardewerk, houtskool en organische resten. Ter plaatse van de kleinere overslibte nederzettingen ontbreken de ophogingslagen of zijn deze slecht ontwikkeld. Daarnaast kunnen ook waterputten en restanten van omgrachtingen worden aangetroffen.

Advies vervolgonderzoek

Teneinde de vorenstaande archeologische verwachting te toetsen, wordt voor het gehele leidingtracé (5,5 km) inventariserend veldwerk geadviseerd.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen van een intact bodemprofiel en het vaststellen van de aan- of afwezigheid van nederzettingsresten.

Mochten er in het leidingtracé één of meerdere vindplaatsen worden aangetroffen, dan zal uit waarderend veldonderzoek moeten blijken hoe waardevol deze vindplaatsen zijn. De aard van dit waarderend (vervolg)onderzoek hangt af van het type aangetroffen vindplaats.

Inventariserend veldonderzoek

Op basis van het advies uit het archeologische bureauonderzoek is in 2009 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd (Oranjewoud; Inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op het leidingtracé tussen de NAM-locaties Ranum en Saaksum, gemeente Winsum; 182470; revisie 1, 4 nov 2010). Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek zijn de bodemopbouw en de mate van intactheid van de bodem nader vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn 110 boringen gezet. De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit een bouwvoor of een verstoorde laag op (zandige) klei of zandige leem op lemig zand. Tijdens het booronderzoek is een aantal lemige of zandige gebieden aangetroffen die samenhangen met kwelderruggen. Daarnaast zijn afgravingen of egalisaties aangetroffen en zijn in het gebied kwelder- en/of oeverwallen aangeboord.

In het plangebied zijn geen archeologische indicatoren, zoals (huis)wierden aangetroffen. Hierdoor hoeft geen nader onderzoek te worden uitgevoerd. Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dienen deze te worden gemeld bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de provinciaal archeoloog.

4.4

Water

INLEIDING	Op grond van artikel 3.1.6 uit het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen te worden opgenomen hoe rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. Hierbij dient te worden uiteengezet of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'.
WATERTOETS	Vooraf heeft overleg plaatsgevonden met het Waterschap Noorderzijlvest over het meest wenselijke tracé van deze gasleiding en de waterhuishoudkundige consequenties. Ook bij de uitvoering van dit tracé zal regelmatig overleg worden gevoerd met dit waterschap. Uit dit overleg is naar voren gekomen dat bij het aanleggen van de leiding moet worden voldaan aan de randvoorwaarden die gelden bij werkzaamheden nabij kades en watergangen. Deze randvoorwaarden zullen bij de aanvraag van de keurontheffing aan de orde komen.

4.5

Externe veiligheid

Kwantitatieve risicoanalyse

Voor het in beeld brengen van de externe veiligheid is door Tebodin b.v. een kwantitatieve risicoanalyse voor het tracé Ranum - Saaksum opgesteld (Tebodin b.v.; Kwantitatieve Risicoanalyse tracé Ranum - Saaksum; d.d. 8 september 2008).

In het rapport is de grenswaarde van het plaatsgebonden risico en een oriëntatiewaarde voor het groepsrisico berekend, waarmee het risico van buisleidingen wordt gemaximeerd en getoetst aan het (toekomstige) wettelijke kader.

In de samenvatting van dit rapport wordt vermeld dat de risiconormering voor buisleidingen binnenkort zal worden vervangen door wetgeving die in lijn is met de overige wetgeving op extern veiligheidsgebied (inmiddels in werking getreden). Deze nieuwe wetgeving sluit aan bij het Besluit externe veiligheid inrichtingen en conform worden voor leidingen ook het plaatsgebonden risico en het groepsrisico als risicomaat gehanteerd. Opgemerkt wordt dat bij nieuwe leidingen moet worden dat de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} /jaar zoveel mogelijk 'op de leiding' komt te liggen.

Voor de aan te leggen leiding Ranum - Saaksum is het risico beoordeeld. Deze moet voldoen aan de grenswaarde van het plaatsgebonden risico en de oriëntatiewaarde van het groepsrisico.

De ontwerpdruk van de leiding Ranum - Saaksum bedraagt 120 Bar en de diameter 6 inch. Uit berekeningen blijkt dat de leiding voldoet aan de eis van nieuwe situaties waarbij de PR-contour van 10^{-6} /jaar zoveel mogelijk 'op de leiding' moet liggen.

PLAATSGEBONDEN RISICO

Voor het groepsrisico is het aantal personen geïnventariseerd die zich binnen het invloedsgebied bevinden, langs de meest kritische kilometer van het tracé. Hieruit is naar voren gekomen dat 15 mensen zich binnen het gebied bevinden, waar een maximale toegestane ongevalsrequentie van $4,4 \times 10^{-5}$ /jaar geldt. Omdat de plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} /per jaar op de pijpleiding ligt, kan worden geconcludeerd dat de kans op letaliteit lager ligt dan de oriënterende waarde van het groepsrisico.

GROEPSRISICO

Het gehele rapport met daarin de berekeningen is separaat raadpleegbaar.

Verantwoording

Bij ruimtelijke besluiten waarbij een risicovol object is betrokken (bestaand of nieuw), dient een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden.

Uit het verrichte onderzoek in het kader van het onderhavige planvoornemen is geconcludeerd dat dit risico, vanwege de geringe personendichtheid in het invloedsgebied, niet/nauwelijks aanwezig is. Conform de nieuwe wetgeving rond buisleidingen kan in dit geval worden volstaan met een beperkte verantwoording. Deze bestaat uit de volgende elementen:

- een bepaling van de personendichtheid in het invloedsgebied van de leiding;
- de bestrijdbaarheid van de mogelijke effecten;
- de zelfredzaamheid van de personen in het invloedsgebied.

Dit eerste element is reeds naar voren gekomen bij het externe veiligheidsonderzoek.

In het kader van vooroverleg is de Regionale Brandweer Groningen in haar advies ingegaan op de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

Uit het advies blijkt dat bij twee woningen niet voldoende bluswatervoorzieningen aanwezig zijn. Het college van burgemeester en wethouders dient te beslissen of aanvullende maatregelen dienen te worden getroffen.

Uit de beoordeling van zelfredzaamheid blijkt dat in het invloedsgebied geen objecten aanwezig zijn waar minder zelfredzame personen verblijven. Ook zijn er voldoende vluchtwegen van de risicobron af.

4.6

Geluid en trillingen en luchtkwaliteit

Het gebied waar de aardgastransportleiding komt te liggen bestaat voornamelijk uit agrarisch gebied. De geluidsbelasting van de omgeving wordt bepaald door de werkzaamheden van boeren en passerende auto's. Op enkele plaatsen wordt bebouwing gepasseerd. Er worden geen industriële locaties gekruist.

In de bestaande situatie is met betrekking tot geluidbelasting, trillingen en luchtkwaliteit geen sprake van problemen.

Effectbeschrijving

GELUID

Tijdens de aanleg van de aardgastransportleiding zal tijdelijk sprake zijn van geluidhinder als gevolg van de werkzaamheden ter hoogte van het tracé. Dit wordt veroorzaakt door de afwikkeling van werkverkeer, het plaatselijk omleiden van het reguliere verkeer, lossen en laden van materieel, de aanwezige machines en apparatuur langs het tracé (zoals vrachtwagens, kranen, bemalingspompen, het heien van damwanden) et cetera.

Geluidhinder voor de omgeving kan niet worden voorkomen, maar het streven is om deze hinder zoveel mogelijk te beperken. Deels zullen afwegingen over aanvaardbare hinder in de besluitvorming rondom vergunningen aan de orde komen.

Bepalende factoren bij het ontstaan en tegengaan van geluidhinder zijn onder andere de omvang van het werkverkeer, de gebruikte apparatuur en de afstand tot geluidsgevoelige objecten. De werkzaamheden vinden overdag plaats. Ten behoeve van eventuele bemalingen is het mogelijk dat 's nachts bemalingspompen (diesel dan wel elektrisch) werkzaam zijn. Indien deze dicht bij woonbebouwing noodzakelijk zijn dan kan ter beperking van de geluidhinder worden gekozen voor elektrische pompen.

Er is weinig onderscheid in de mate van geluidsbelasting tussen een aanleg in den droge, aanleg in den natte en de kruisingstechniek. Bij toepassing van een gestuurde boring is de geluidhinder geconcentreerd ter plaatse van het in- en uittredepunt en is de hinder langs het te boren traject beperkt.

Bij de aanleg van de gasleiding wordt materieel ingezet zoals graafmachines, shovels, generatoren, kranen, vrachtwagens, boorinstallaties en dergelijke. In het algemeen zal dit materieel geen trillingshinder veroorzaken. Alleen daar waar werkzaamheden op (zeer) korte afstand van woningen plaatsvinden en of zware transporten op korte afstand van woningen rijden zou tijdelijk trillingshinder kunnen optreden.

TRILLINGEN

Ook op de locaties waar in de nabijheid van woningen heiwerkzaamheden of het intrillen van damwanden plaatsvindt, kan trillingshinder optreden. Voorafgaand aan de uitvoering wordt op basis van dan geldende inzichten de lokale situatie nader beoordeeld en worden zo nodig lokale maatregelen getroffen om eventuele trillingshinder te minimaliseren.

Het in te zetten materieel bij de aanleg van de leiding heeft een emissie naar de lucht. Daarnaast kan bij droge grond door verstuiving enige emissie van fijn stof plaatsvinden. De emissies hebben een tijdelijk karakter en verplaatsen zich gedurende de werkzaamheden. Gezien het feit dat de werkzaamheden zich continu verplaatsen, het tijdelijke karakter van de werkzaamheden (en daarmee de emissies) en de lage achtergrondconcentraties in het gebied, worden de effecten van de aanleg op de luchtkwaliteit niet relevant geacht.

LUCHTKWALITEIT

De aanleg van het tracé heeft in de gemeente De Marne geen effecten met betrekking tot geluidshinder aanlegfase, trillingen en luchtkwaliteit.

4.7

Ruimtelijke omgeving

De aanleg van de leiding zorgt voor een tijdelijke ruimtelijke impact.

Wonen en werken

Bij de tracering van de nieuwe aardgastransportleiding is bestaande en toekomstige bebouwing zoveel mogelijk ontzien. Er is geen sprake van doorsnijding c.q. ruimtebeslag op bestaande woon- en werkbebouwing. Er worden geen woningen en bedrijfsterreinen doorkruist. Vanwege de gekozen aanlegmethode

is het effect op het bestaande en toekomstig ruimtegebruik qua wonen en werken nihil.

Landbouw

De aanleg van de aardgastransportleiding heeft een tijdelijk ruimtebeslag over de gehele lengte van bijna 6 km. De bodemopbouw en teeltlaag worden na de werkzaamheden zorgvuldig teruggebracht (en waar nodig ingezaaid). Na realisatie van de leiding zijn de landbouwgronden na één groeiseizoen weer beschikbaar voor de landbouw. Voor de opbrengstderving tijdens de aanlegperiode wordt de grondgebruiker financieel gecompenseerd.

Het effect op het bestaande en toekomstig ruimtegebruik qua landbouw wordt dan ook aanvaardbaar geacht.

Daarnaast heeft de aanleg van het tracé in de gemeente De Marne geen definitieve effecten met betrekking tot ruimtebeslag op bestaande en toekomstige woon- en werkgebieden, landbouwgebieden, recreatiegebieden en doorsnijding infrastructuur.

Juridische vormgeving

5

5.1

Inleiding

In dit bestemmingsplan is sprake van een extra, toegevoegde functie aan ander grondgebruik. In dit geval is ervoor gekozen om naast de basisbestemmingen (welke overeenkomen met het vigerende bestemmingsplan Buitengebied) een aanvullende bestemming, afgestemd op de leiding, toe te voegen.

Omdat er sprake is van een aanvullende bestemming is ook aangegeven hoe beide bestemmingen zich ten opzichte van elkaar verhouden. In geval van strijdigheid van bepalingen gaan de bepalingen van de bestemming Leiding - Gas vóór de regels die ingevolge andere artikelen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn. Het is niet zo dat de dubbelbestemming Leiding - Gas de bestaande bestemming uitsluit. Slechts wanneer sprake is van strijdigheid, heeft de toegevoegde bestemming het primaat. Deze opzet strookt met de aanbevelingen van het NIROV van de leergang Op dezelfde leest (juni 2005).

Qua methodiek is vooruitgelopen op de aanbevelingen van de landelijke standaard SVBP 2008.

De enkelbestemmingen van de gronden komen overeen met het bestemmingsplan Buitengebied. In deze bestemmingen worden ook bouwregels gegeven. Zoals hiervoor is weergegeven, gaan de regels van de dubbelbestemming Leiding - Gas vóór de regels van deze enkelbestemmingen. In de dubbelbestemming Leiding - Gas is een bouwverbod opgenomen, hiervan kan echter bij omgevingsvergunning worden afgeweken. Indien wordt besloten af te wijken van dit bouwverbod gelden de bouwregels van de enkelbestemming, onder voorwaarden zoals opgenomen in de afwijkingsbevoegdheid van de dubbelbestemming.

Voor de gronden die in deze planherziening zijn bestemd als Leiding - Gas, zijn regels opgenomen voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden. Activiteiten als diepploegen, het wijzigen van het maaiveldniveau of het verrichten van grondroeractiviteiten (anders dan normaal spit- en ploegwerk) zijn daarmee gekoppeld aan een omgevingsvergunningstelsel. Een omgevingsvergunning is ook nodig voor het planten van diepwortelende beplanting, aangezien deze de leiding kan beschadigen, indien geplant bovenop of in directe nabijheid van de leiding. Tevens wordt de bereikbaarheid van de leiding bemoeilijkt. Bij de NAM kan informatie worden verkregen met betrekking tot geschikte plantensoorten bovenop en in directe nabijheid van de leiding. Geschikte beplanting betreft onder meer diverse heestertypen.

OMGEVINGSVERGUNNING-
STELSEL VOOR HET UIT-
VOEREN VAN WERKEN,
GEEN BOUWWERKEN
ZIJNDE, OF VAN WERK-
ZAAMHEDEN

Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden is tevens vereist indien gesloten verharding wordt aangebracht. Dit betreft bijvoorbeeld verharding van asfalt, beton of puin. Ter plaatse kan in plaats daarvan gedacht worden aan verplaatsbare betonplaten.

De omgevingsvergunningsplicht geldt niet voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden welke in het kader van de aanleg van de gasleiding worden verricht.

De opgenomen regeling beschermt de leiding voor eventuele invloeden van buitenaf, bijvoorbeeld beschadiging van de leiding door graafwerkzaamheden of door de zuren van kuilgras die de coating van de leiding kunnen aantasten. Tevens dient de leiding bereikbaar te zijn voor eventuele reparatie en onderhoud. In overleg met de gemeente en leidingbeheerder kan een passende oplossing gekozen worden.

5.2

Economische uitvoerbaarheid

De voorgenen activiteiten in de gemeente zijn onderdeel van het kleine veldenbeleid. De totale benodigde investering hiertoe wordt door de NAM middels 'corporate-finance' geregeld. Hierbij kan worden vermeld dat de NAM een gedegen financiële status heeft, die wordt bevestigd door de 'Triple A'-status bij Moody's.

De genoemde investering omvat alle kosten voor de geplande werkzaamheden en omvat tevens de gangbare toeslagen voor het financieel kunnen incasseren van tegenvallers in de uitvoering. Ter vergoeding van de door de gemeente te maken kosten worden door de NAM leges betaald. Tevens wordt een planschadeovereenkomst opgesteld. Doordat daarmee anderszins in een verevening van de kosten is voorzien, hoeft geen exploitatieplan te worden opgesteld.

5.3

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De NAM heeft met alle zakelijk gerechtigden van alle te kruisen percelen contact opgenomen met betrekking tot het voornemen van de aanleg van de nieuwe leiding. In sommige gevallen beschikken deze gerechtigden reeds over een contract met de NAM vanwege de aanwezigheid van bestaande leidingen. De NAM streeft ernaar om met alle belanghebbenden overeenstemming te bereiken.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wordt de bevolking op de hoogte gehouden met betrekking tot eventuele overlast en hinder.

Aangaande de maatschappelijke uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan wordt kortheidshalve verwezen naar het volgende hoofdstuk (overleg en inspraak).

5.4

Procedurele uitvoerbaarheid

Voordat begonnen wordt met de aanleg van de leiding zal voldaan zijn aan de wettelijke procedureverplichtingen; de milieueffectrapportage zal zijn afgerond en binnen de verschillende gemeenten zal een bestemmingsplanprocedure worden doorlopen. Tevens zullen de benodigde vergunningen en ontheffingen (zoals de vergunningen om grondwater te onttrekken, te kappen en te lozen en Keurontheffingen) zijn ontvangen. Dit geldt voor het gehele tracé.

In spr a a k e n o v e r l e g

6.1

Overleg

In het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening is het bestemmingsplan Leidingtracé Ranum - Saaksum naar verscheidene overlegpartners verzonden, te weten:

- Provincie Groningen;
- VROM-Inspectie, regioafdeling Noord;
- Brandweer Regio Groningen.

In het navolgende komen de opmerkingen van de overlegpartners aan bod. Deze zijn voorzien van een gemeentelijke reactie. De overlegreacties zijn als bijlage aan dit bestemmingsplan gevoegd.

Provincie Groningen

Opmerking 1 Waardevol aardkundig monument

De Provincie Groningen merkt op dat geen aandacht is besteed aan manieren waarop mogelijke schade aan kwaliteiten en waarden ten gevolge van het plan wordt voorkomen, wordt beperkt dan wel elders worden gecompenseerd. In dit kader wordt verwezen naar het Reitdiepdal en voornamelijk naar bodemverstoring. Geadviseerd wordt onderzoek te doen naar de opbouw van de dijk en de geologische opbouw in het Reitdiep.

Reactie 1

Verwezen wordt naar de reactie onder opmerking 4. Tevens wordt opgemerkt dat slechts kleine gedeelten van het plangebied binnen het stroomdal van het Reitdiep vallen en slechts voor een klein gedeelte de dijk doorkruist. Hierdoor worden de waarden van deze elementen nauwelijks aangetast.

Opmerking 2 Archeologisch onderzoek

De Provincie Groningen constateert dat de toelichting op verschillende plaatsen, met betrekking tot het onderdeel archeologisch onderzoek, inconsistent is. Gevraagd wordt de toelichting op dit punt eenduidig te maken.

Reactie 2

De toelichting van het bestemmingsplan wordt aangepast conform de opmerking van de provincie.

Opmerking 3 Bebouwing buiten het agrarisch bouwperceel
De Provincie Groningen merkt op dat de ontheffingsbevoegdheid van artikel 2.4 in strijd is met de omgevingsverordening. In de omgevingsverordening is bepaald dat een bestemmingsplan niet voorziet in de mogelijkheid tot oprichting van nieuwe agrarische bedrijfsbebouwing en bouwwerken buiten de aangewezen agrarische bouwpercelen. De ontheffingsmogelijkheid in artikel 2.4 van het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat wordt gebouwd.

Reactie 3

In artikel 2.4 van het bestemmingsplan (nu: artikel 7.4) wordt de mogelijkheid geboden bij omgevingsvergunning af te wijken van het bouwverbod op de gronden die mede zijn bestemd voor Leiding - Gas. Bij toepassing van deze bevoegdheid dient echter te worden gekeken naar de bouw mogelijkheden in de basisbestemmingen. De bouwregels in deze basisbestemmingen zijn overgenomen uit het vastgestelde bestemmingsplan De Marne Buitengebied, voor zover van toepassing. Dit betekent dat er geen agrarische bedrijfsbebouwing is toegestaan, maar uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde (niet zijnde agrarische bouwwerken, nu de gronden niet zijn bestemd voor een agrarisch bedrijf), met een beperkte omvang. Dit levert geen strijd op met (artikel 4.22 van) de omgevingsverordening provincie Groningen 2009.

Opmerking 4 Karakteristieke waterlopen en oude dijken

De Provincie Groningen merkt op dat het leidingtracé twee aardkundige objecten met hoge cultuurhistorische en aardkundige waarden doorsnijdt: het Reitdiep en de fossiele meanders van het Reitdiep. Deze waardevolle landschapselementen dienen te worden beschermd. Met gebruikmaking van de voorrangsbepaling uit de dubbelbestemming Leiding - Gas kunnen de beschermingsregels uit het bestemmingsplan De Marne Buitengebied echter aan de kant worden geschoven.

Reactie 4

De voorrangsbepaling in de bestemming Leiding - Gas regelt dat de regels met betrekking tot de basisbestemming uitsluitend van toepassing zijn voorzover deze niet strijdig zijn met het bepaalde ten aanzien van de dubbelbestemming. Het gebruiken van de gronden voor de aanleg en de instandhouding van ondergrondse hogedrukhoofdaardgastransportleiding in het plangebied komt alleen in strijd met de basisbestemming (behoud en herstel van cultuurhistorische waarden van de voormalige zeedijken) tijdens het aanleggen van de gasleiding. Aangezien het doel van het voorliggende plan de aanleg van de leiding is, valt aantasting van de waarden niet te voorkomen. Wel dient uiteraard zo zorgvuldig mogelijk met de waarden te worden omgegaan.

Opmerking 5 Bodem

De provincie acht het uitvoeren van een bodemonderzoek noodzakelijk tenzij de gemeente motiveert waarom zij dit niet noodzakelijk acht. De bodempara-

graaf dient zodanig te worden aangepast, dat hieruit blijkt wat de milieuhygiënische gesteldheid van de bodem is.

Reactie 5

De leiding wordt niet gezien als een milieugevoelige functie, waardoor een onderzoek naar de milieuhygiënische gesteldheid van de bodem achterwege kan blijven. De toelichting wordt aangevuld op het onderdeel bodem.

Vrom-Inspectie, regioafdeling Noord

Opmerking 1 Cultureel erfgoed

De VROM-Inspectie geeft aan de gemeenten van Regio Noord, waaronder ook de gemeente De Marne valt, een archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart hebben opgesteld. Hoewel de gemeente dit beleid nog niet heeft vastgesteld, wordt geadviseerd hiervan uit te gaan in plaats van de IKAW.

Reactie 1

Hoofdstuk 4.3 van de toelichting wordt conform de opmerking van de VROM-Inspectie aangepast.

Opmerking 2 Archeologisch onderzoek

Opgemerkt wordt dat Libau, ter beoordeling, het verkennend archeologische booronderzoek nog niet heeft ontvangen. De uitkomsten van het booronderzoek dienen in het bestemmingsplan te worden opgenomen.

Reactie

Het archeologisch booronderzoek is uitgevoerd in 2009.

Libau heeft hierop gereageerd en naar aanleiding van deze reactie is het onderzoek op enkele punten aangepast. De uitkomsten van het onderzoek worden, conform de opmerking van de VROM-Inspectie, in hoofdstuk 4.3 van de toelichting toegevoegd.

Brandweer Regio Groningen

Opmerking 1 Wettelijk kader

Verzocht wordt te anticiperen op de nieuwe wetgeving rond buisleidingen (Besluit externe veiligheid buisleidingen) die op 01-01-2011 in werking is getreden en de circulaire heeft vervangen.

Reactie 1

De toelichting van het bestemmingsplan wordt op dit punt aangepast.

Opmerking 2 Bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid

De realisatie van de aardgastransportleiding zorgt, vanwege de geringe persoonlijkheid in het invloedsgebied, niet/nauwelijks voor een groepsrisico. Op

basis van de nieuwe wetgeving kan derhalve worden volstaan met een beperkte verantwoording.

De brandweer heeft hiertoe een advies afgegeven omtrent de elementen zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid.

Reactie 2

Het advies van de brandweer ten aanzien van de elementen bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid wordt toegevoegd in hoofdstuk 4.5 van de toelichting.

6.2

Inspraak

Het voorontwerpbestemmingsplan heeft ter inzage gelegen, eenieder kon een inspraakreactie naar voren brengen. Op het plan zijn geen inspraakreacties binnengekomen.